

Täysistunto

Torstai 14.9.2023 klo 16.00—19.29

3.1. Suullinen kysymys asumistuen leikkaamisesta (Tytti Tuppurainen sd)

Suullinen kysymys SKT 6/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.02 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tuhansien suomalaisten asumistuki pienenee. Hallitus on perustellut näitä leikkauksia työllisyyden parantumisella. Nyt kuitenkin valtiovarainministeri on todennut, etteivät nämä leikkaukset paranna työllisyyttä. Sen sijaan asumistuen leikkaus Kelan mukaan ajaa 15 000 ruokakuntaa, perhettä toimeentulotuelle — siis ei töihin, ei toimeentuloa vaan toimeentulotuelle. [Vasemmalta: Oh-hoh!] Hallitus on perustellut näitä asumistuen leikkauksia myös sillä, että ne hillitsisivät vuokratason nousua. Mutta tästä on kuitenkin tutkimustietoa, että asumistuen muutokset eivät vaikuta vuokrataseen, vaan nämä leikkaukset jäävät ihmisten itsensä kannettaviksi. [Ben Zyskowitz: Sellaista tietoa ei ole!] Näin ollen, puhemies, hallituksen esityksen perusteluilta on pohja pudonnut pois.

Arvoisa pääministeri Petteri Orpo, aikooko hallitus nyt arvioida uudestaan asumistuen leikkauksen tarvetta vai aiotteko te perusteettomasti ajaa jo valmiiksi pienipalkkaisia ihmisiä köyhyyteen? [Välihuutoja oikealta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.03 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Asumistukisäästö on nimensä mukaisesti säästölaki, eli tavoitteena on julkisen talouden tasapainottaminen ja velkaantumisen hillitseminen. Tämän perinnön saimme edelliseltä vasemmistohallitukselta, eli Suomi velkaantuu erittäin rankkaa tahtia tästä eteenpäin, jos jatketaan sillä julkisen talouden suunnitelmalla, joka teiltä jäi jälkeen. Ja siitä syystä hallitus joutuu tuomaan erittäin kipeitä säästölakeja eduskuntaan käsiteltäväksi. Yksi niistä on tämä asumistukea koskeva muutos.

Ja miksi asumistuesta? Siitä syystä, että asumistukimenot ovat kasvaneet miljardilla viimeisen kymmenen vuoden aikana eli kasvaneet runsaasti, ja nyt niitä menoja joudutaan ja pyritään hillitsemään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tähän aiheeseen liittyen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.04 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ennen vaaleja asumistukileikkausta esiteltäessä perustelut olivat täysin toiset. [Ben Zyskowicz: Ei ole totta!] Te perustelitte työllisyyden parantamisella, asumistason hillitsemisellä. [Perussuomalaisen ryhmästä: Niin tyypillistä!] Jäljellä on vain leikkaus. Minä viikko sitten täällä kysyin hallituksen toimista rakennusteollisuuden kriisiin, ja ei ole luvassa työttömiksi jääville ihmisille mitään helpotusta. Perjantaina te annoitte tämän esityksen. Se leikkaa kailta asumistukea saavilta ihmisiltä, jo ennestään pienipalkkaisilta ihmisiltä. Siis työssäkäyvän ruokakunnan tuki pienenee keskimäärin 133 euroa kuukaudessa — yli satasen kuukaudessa — ja näitä työssäkäyviä on asumistuen saajista viidennes. Ja silloin kun asumiskustannukset vievät leijonanosan tuloista, niin esimerkiksi keittäjillä tai fysioterapeuteilla ei ole enää varaa asua kasvukeskuksissa, joissa myös työvoiman tarve on suurin. [Sheikki Laakson välihuuto] Siis, arvoisa ministeri Grahn-Laasonen, mitä te sanotte työssäkäyvälle yksinhuoltajalle, jolle asumistuen leikkaus merkitsee perheen talouden painumista miinukselle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.05 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sekä minä sosiaaliturvaministerinä että koko hallitus ymmärrämme hyvin, että nämä säästölait ovat erittäin kipeitä ja tulevat myöskin aiheuttamaan erittäin vaikeita tilanteita perheissä, joita nämä muutokset koskevat. Toki olemme tehneet aivan parhaamme siinä, että pyrimme rajaamaan näiden säästöjen vaikutuksia niin, että pystyisimme tunnistamaan ne tilanteet, missä mennään liian pitkälle. Ja näin on esimerkiksi lapsiperheiden osalta jo tehty. Me olemme ainakin kolmesta kohdasta vielä hallitusohjelman julkistamisenkin jälkeen muokanneet näitä meidän esityksiä siihen suuntaan, että lapsiperheet huomioitaisiin näissä muutoksissa paremmin.

Mutta siitä tosiasiaista me emme pääse mihinkään, että valtion menoja on pakko hillitellä. Meidän on tehtävä säästöjä, meidän on kohdennettava niitä käytännössä lähinnä kaikille sektoreille ehkä puolustusta ja turvallisuutta suojellen ja turvaten tässä turvallisuuspoliittisessa ympäristössä. Asumistuessa on säästöperuste, mutta [Puhemies koputtaa] suurimmalla osalla näiden säästölakien muutoksista on myös työllisyyttä [Puhemies koputtaa] vahvasti vahvistava vaikutus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

16.07 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asumistukeen ja työttömyysturvaan liittyvien muutosten valmistelu on käynnistynyt. Lausunnoille on kuitenkin varattu poikkeuksellisen lyhyt vastausaika, vaikka kyse on merkittävästi ihmisten elämään vaikuttavista toiminnoista. Sosiaaliturvaleikkausten yhteisvaikutuksistaakin ollaan saamassa tietoa vasta hallituksen esitysten antamisen yhteydessä. On kuitenkin jo arvioitu, että kovimmillaan voitaisiin puhua useiden satojen eurojen miinuksesta ihmisten ja perheiden toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

meentuloon. Lain voimaantulon siirtymäajat eivät paljon armoa anna... [Puhujan mikrofo-
ni sulkeutuu]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pahoittelut, edustaja Berg.

...sillä lainsäädäntö on tulossa voimaan jo ensi vuoden aikana. Sosiaaliturvaministeri
Grahn-Laasonen, miten hallitus on varautunut muuttamaan suunnitelmiaan, jos leikkaus-
tenne vaikutusten arvioidaan kohdistuvan samoihin ihmisiin ja vievän heiltä useita satoja
euroja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.08 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa
puhemies! Niin kuin edellä totesin, ainakin kolmessa kohdassa on jo tehty muutoksia, kun
yhteisvaikutuksia on arvioitu tämän lainsäädäntöprosessin aikana. Jokaisessa lakiesityk-
sessä on arvioitu niiden vaikutukset, ja lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö tulee toimitta-
maan eduskunnalle budjetin antamisen yhteydessä kokonaisvaikutuksista arvion, kun sääs-
tölakien lopullinen sisältö on selvillä lausuntokierroksen jälkeen, ja se on sitten eduskun-
nan budjettiprosessissa, niin kuin asiaan kuuluu ja niin kuin hyvään lainvalmisteluun kuu-
luu.

Mitä tulee näihin lausuntoaikoihin, niin ne ovat lyhyet näissä säästölaeissa ja ylipäättään
hallituksen esityksissä tänä syksynä, ja se johtuu eduskunnan budjettiaikataulusta. Eli
eduskunnalle täytyy varata riittävä aika. 9.10. mennessä annetaan hallituksen esitykset
koskien ensi vuoden budjettia, jotta ne ehditään käsitellä. Näin on joka kerta, kun Suomes-
sa järjestetään eduskuntavaalit, että sinä syksynä budjettiaikataulu on tiukempi, budjettirii-
hi järjestetään myöhemmin ja aikataulu on haastava sekä valmistelijoille että hallitukselle
että eduskunnalle. Varaamme riittävästi aikaa, ja lisäksi tulemme toimittamaan kokonais-
vaikutusarviot, [Puhemies koputtaa] ihan niin kuin on luvattu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

16.09 Pekka Aittakumpu kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on
nyt syyskuussa antanut esitykset muun muassa asumistuesta, työttömyysturvasta ja Kelan
kuntoutusetuuksista annettujen lakien muuttamisesta. Näissä kaikissa mainituissa lausun-
toaika on alle kaksi viikkoa. Nämä lakimuutokset etuusleikkauksineen koskettavat monia
suomalaisia, myös lapsiperheitä ja haavoittuvaisimmassa asemassa olevia, kuten mielen-
terveyden ongelmista kärsiviä, pitkäaikaissairaita ja vammaisia ihmisiä. On hämmästyttä-
vää, että silti niiden kuulemisaika on tavanomaista huomattavasti lyhyempi.

Valtioneuvoston lainvalmistelua ohjaavan Säädösvalmistelun kuulemisoppaan mukaan
kirjallisten lausuntojen antamiseen tulee varata aikaa vähintään kuusi viikkoa — ja nyt alle
kaksi viikkoa. Mieleen tulee kysymys, miten varmistetaan, etteivät muutosten yhteisvaiku-
tukset käy liian raskaiksi joillekin ihmisryhmille.

Kysyn asianomaiselta ministeriltä: Miten hallitus takaa lainvalmistelun laadun? Millai-
sena hallitus näkee lausunnonantajien edellytykset tehdä [Puhemies koputtaa] useiden eri
lakiehdotusten yhteisvaikutusten arviointia, kun lausuntoaika on poikkeuksellisen lyhyt?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huolellinen lainvalmistelu on tietenkin aivan kaikki kaikessa. Tämä kaksi viikkoa, sehän on lyhyt, se on poikkeuksellinen, mutta kuten vastuullinen ministeri totesi, me myöskin haluamme nämä esitykset käsiteltäviksi ajoissa eduskuntaan. Nämä esitykset ovat pitkälti olleet tiedossa siitä lähtien, kun hallitusohjelma julkaistiin. Niistä on käyty jo laajaa keskustelua, ja asiantuntijakuulemisia on sitäkin kautta ollut paljon. Mutta on aivan selvää, että syksyn aikana myöskin eduskunnassa nämä tullaan käymään läpi, tullaan saamaan täydet vaikutusarviot sekä näistä esityksistä että muista, ja sitä kokonaisuutta eduskuntakäsittelyn aikana arvioidaan.

Vielä se, miksi näitä asioita ollaan tekemässä. Mielestäni ministeri Grahn-Laasonen sen hyvin totesi. Kaksi asiaa: Me ollaan erittäin syvällä velkaantumisessa, yli kymmenen miljardia, vaikka hallitus on toteuttamassa merkittävää, mittavaa säästöohjelmaa. Sen lisäksi asumistuki on viimeisessä kymmenessä vuodessa yli miljardin, [Puhemies koputtaa] lähes 100 prosenttia kasvanut. Meidän on pakko muuttaa näitä, jotta meidän rahat riittävät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

16.11 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä sosiaalidemokraatit toivat esille, asumistuen leikkaus ajaa tuhansia ihmisiä köyhyYTEEN. Ja se, mitä ministeri vastasitte: toitte esille, että tämä sattuu, tämä tuntuu kipeältä. Kun mietin näitä ihmisiä, mitä he ajattelevat, kun samaan aikaan ministerin tulotasolla kuitenkin puhutaan tuhansien verohelpotuksista vuodessa, niin mielestäni tämä vastaus ei ole tyydyttävä, vaan kyse on arvovalinnasta.

Kysyisin työministeri Satoselta siitä, että valtaosa osa-aikaisista työskentelee vastentahtoisesti. He eivät saa täysiä tunteja, he eivät elä palkallaan, he joutuvat turvautumaan soviteltuun asumistukeen, ja nyt kuitenkin hallitus leikkaa näistä molemmista ja heille jää ainoastaan toimeentulotuen lappu. Miten te näette vastentahtoisesti pienipalkkaiset ihmiset, jotka työskentelevät? Mitä parannuksia te aiotte tuoda heidän työelämään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.12 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksellä viitattiin ilmeisesti tähän suojaosan poistoon. Tämä kannustinloukkuongelma on sellainen, että samaan aikaan, kun yhtä ongelmaa ratkaistaan, niin toinen ongelma nousee esiin. Nyt tämä suojaosa on kyllä kannustanut siihen, että kannattaa tehdä hieman töitä, koska silloin saa edelleen täysimääräisesti työttömyysturvaa ja esimerkiksi asumistukea. Mutta sen sijaan, jos nimenomaan siirtyy sieltä osa-aikatyöltä kokoaikatyöhön, niin siinä on ihan selkeä kannustinloukku. Eli tässä on kyse siitä, että meidän täytyy myöskin tämän Suomen kokonaistalouden kannalta saada entistä enemmän ihmisiä nimenomaan sieltä osa-aikatyöstä kokoaikatyöhön, ja järjestelmän pitää olla sellainen, että se siitä palkitsee, ja tässä myös veronkevennyksillä on ihan olennainen rooli. [Timo Harakan välihuuto] Siitä on kyse, minkä takia tätä järjestelmää tullaan muuttamaan, koska työ on kuitenkin aina parasta sosiaaliturvaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Li Andersson, olkaa hyvä.

16.14 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kuulimme sen suoraan ministeriltä: asumistuen leikkauksessa ei ole kyse työllisyyden edistämisestä. Siinä ei ole kyse siitä, että asumistuki nostaisi vuokria, vaan tässä on kyse vain ja ainoastaan säästöstä — leikkauksesta pienipalkkaisten ja pienituloisten suomalaisten toimeentuloon, minkä te olette valinneet tehdä samaan aikaan, kun te olette valinneet antaa uusia veroetuja kaikkein suurituloisimmille suomalaisille. [Vasemmalta: Kyllä, arvovalinta!] Tämän nyt lausunnolla olevan lain, johon te siis jo olette tehneet näitä muutoksia, mihin ministeri tässä viittasi, on arvioitu tiputtavan jopa yhden kolmasosan työssäkäyvistä asumistuen saajista kokonaan pois tuen piiristä. Se voi viedä työssä käyvältä yksinhuoltajalta jopa yli 200 euroa kuussa. Ministeri Grahn-Laasonen: mikä sinun neuvosi on [Puhemies koputtaa] työssäkäyvälle yksinhuoltajalle, jolta viedään yli 200 euron edestä rahaa kuukaudessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Muistutan, että tässä salissa teitittelemme toisiamme. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.15 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! En koe, että olen sellaisessa asemassa, että voisin antaa täältä aitiosta ihmisille neuvoja. [Li Anderssonin välihuuto] Pystyn ainoastaan perustelemaan näitä esityksiä, ja totesin hyvin suoraan sen, että tässä esityksessä pääperuste on säästäminen ja valtiontalouden tasapainottaminen, julkisen talouden tasapainottaminen. Se on sellainen peruste, jonka edessä me kaikki olemme. [Välihuutoja vasemmalta] Vai ajatteleeko täällä salissa joku, että voimme jatkaa tällä velkaantumisen linjalla?

Mutta haluan tuoda esille sen, mihin hallituksen kaikki politiikka tähtää: siihen, että meillä työn tekeminen on aina kannattavaa, että kaikissa tilanteissa olisi kannattavampaa ottaa työtä vastaan, ottaa myös esimerkiksi osa-aikatyölle lisätunteja ja ottaa kokoaikaista työtä vastaan. Tässä tilanteessa, kun meillä on työvoimasta pulaa ja työpaikkoja on kyllä monilla sektoreilla auki, [Suna Kymäläisen välihuuto] tämä on se hallituksen politiikan ydin. Me pyrimme purkamaan kannustinloukkuja, lisäämään työn kannusteita, tekemään työn tekemisestä aina kannattavaa ja lisäämään myös työpaikkoja tässä maassa työmarkkinauudistuksilla. [Puhemies koputtaa] Näitä uudistuksia pohjoismaisella linjalla me teemme, ja niitä varten nämä esitykset on annettu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

16.16 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Petteri Orpo, totesitte hallitusohjelmaneuvoittelussa ihan osuvasti, että ”edessä on kovia päätöksiä, mutta keneltäkään ei vaadita mahdottomuuksia”. Tällä kyselytunnilla me peilaamme nyt tätä lausetta teidän tekemisiinne. On sanottava, että tätä ministeri Grahn-Laasonen ajamaa muutosta ei perustele vuokratason nousu eivätkä työllisyysvaikutukset, vaan puhtaasti säästöt. Teillä on varaa laskea kaljaveroa ja antaa kaikkein rikkaimmille verojen kevennys, mutta samaan aikaan esitätte, että juuri tämä säästö on pakko tehdä. Ajattelen, että tässä vaaditaan mahdottomuuksia — eikä pelkästään näiltä ihmisiltä, keiltä leikataan, vaan myös koko tältä kansanvallalta. On sanottava, että on pöyristyttävää ja kertoo teidän arvoistanne ja tavastanne toimia paljon se, että te näin isossa perusturvan leikkauksessa annatte kentälle 16 päi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

vää aikaa lausua. [Puhemies: Kysymys!] Sosiaali- ja terveysvaliokunnanko tämä työ pitäisi vaikutusten arvioinnissa tehdä? [Ben Zyskowiczin välihuuto — Vastaushuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.17 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän politiikkamme lähtee siitä, että me haluamme pelastaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan — sen hienot tasavertaiset palvelut ja suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kyvyn pitää huolta heikommistaan. Se vaatii politiikan muutoksen ja sen, että tämä julkinen talous saadaan pikkuhiljaa tasapainoon, ja se vaatii sen, että me saamme kannusteet ihmisille kuntoon lähteä töihin [Suna Kymäläinen: Nämä ihmiset ovat töissä!] ja että yrittäjien kannattaa ja että he uskaltavat palkata ihmisiä. Meillä ei ole mitään muuta tapaa säilyttää suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa kuin tämä, arvoisat sosialidemokraatit. Se, että me saamme ihmisille työmahdollisuuksia — jos me onnistumme tavoitteessamme, että 100 000 ihmistä saa työpaikan, saa omia tuloja, saa tulevaisuudenuskoa — se on parasta sosiaaliturvaa, ja se on samalla ainut keino saada koko tämä meidän talous toimimaan ja hyvinvointiyhteiskunta turvattua. Tämä ei voi perustua velkarahalle, vaan Suomessa niiden ihmisten, jotka ovat työikäisiä ja työkykyisiä, pitäisi olla töissä, ja me teemme kaikkemme myöskin auttaaksemme ihmiset töihin. Tähän meidän kaikki uudistukset tähtäävät: mahdollisimman moni töihin. [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.19 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus, kerrataan nyt vielä kerran: Te leikkaatte esimerkiksi Helsingissä asuvalta päiväkodissa työskentelevältä yksinhuoltajalta. Te leikkaatte ahkeralta suomalaiselta, joka tekee jo töitä, joka ei varmaan seuraa tätä kyselytuntia, koska hän on meidänkin lastemme kanssa siellä pihalla tällä hetkellä tekemässä työtä. Onko teidän viestinne, että hänen pitäisi ottaa toinenkin työ, ehkä yötyö? Onko tämä se viesti, mikä tästä aitiosta tänään suomalaisille ihmisille lähtee? Ei ole pakko leikata heiltä. Se on teidän poliittinen arvovalintanne. Voi tehdä myös toisenlaisia valintoja.

Kysyisin, arvon hallitus: Lupaatteko te suomalaisille, että tässä maassa työn tekeminen kannattaa aina? Ja lupaatteko te, että tässä maassa, jonka, kuten juuri pääministeri kertoi, pitää olla vahva hyvinvointiyhteiskunta, ei lapsilta leikata eikä lapsiperheköyhyyttä syvennetä? [Ben Zyskowicz: Kertokaa te, mistä te säästätte!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.20 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä lupaan, että tämä hallitus tekee kaikkensa sen eteen, että Suomi on hyvinvointiyhteiskunta, jossa heikoimmista pystytään pitämään huolta, jossa peruspalvelut pystytään turvaamaan. Mutta se politiikka, miten asioita on hoidettu Suomessa, johtaa väijäämättömästi siihen, että nämä teidänkin esittämänne tärkeät tavoitteet eivät toteudu, vaan suomalainen hyvinvointiyhteiskunta, sen perusta, palvelut ja kyky pitää heikoimmista huolta, murenee. [Veronika Honkasalo: Ei pidä paikkaansa!] Ja meidän täytyy saada aikaan muutos, jossa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

enemmän ihmisiä on töissä, työikäiset, työkykyiset ihmiset olisivat töissä, että heillä on työpaikkoja ja että kannattaa lähteä töihin, että ne kannusteet ovat kunnossa.

Kun te viittasitte siihen pienituloiseen ihmiseen, niin siksi me teemme samaan aikaan myöskin veropolitiikkaa, jossa nimenomaan pieni- ja keskituloisten verotusta kevennetään työtulovähennystä lisäämällä. [Välihuutoja vasemmalta] Me haluamme, että työstä jää enemmän käteen kuin sosiaaliturvalla elämisestä, jotta kannattaa lähteä töihin. Me emme syytä niitä ihmisiä, joiden ei kannata lähteä töihin, jotka ovat kotona. Se on järjestelmän vika, ja meidän tehtävämme on muuttaa sitä järjestelmää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

16.21 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me olemme tilanteessa, jossa Suomen valtio ottaa joka vuosi yli 10 miljardia euroa uutta velkaa tulevien sukupolvien piikkiin. Taitaa olla niin, että tämä taakka on tälle hallitukselle tullut edelliseltä hallitukselta, [Hälinää] joka rikkoi budjettikehyksen, otti voimakkaasti lisää velkaa ja siirsi välttämättömiä päätöksiä eteenpäin. [Välihuutoja — Vasemmalta: Kanta-kaa vastuuta!]

Tämä hallitus tekee päätöksiä tulevien sukupolvien hyväksi, [Katri Kulmunin välihuuto — Antti Kurvinen: 10 miljardia lisää velkaa vaan!] jotta myös heillä on mahdollisuus hyviin palveluihin, jotta he eivät joudu elämään ylivelkaantuneessa maassa, ja jotta ennen kaikkea he, jotka ovat tällä hetkellä ilman työtä, saavat mahdollisuuden parempaan toimeentuloon ja saavat myös työtä.

Arvoisa puhemies! Kysyn työministeriltä: Millä eri toimenpiteillä tämä hallitus tukee sitä, että tällä hetkellä työttömänä olevat suomalaiset [Puhemies koputtaa] pääsevät töihin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.22 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on hyvä katsoa tätä kokonaisuutta, mistä on kyse. Siinä on kolme ulottuvuutta. Se lähtee siitä, että yksi ulottuvuus on se, että työn tekeminen kannattaa aina suhteessa sosiaaliturvaan, ja myös siitä, että kokoaikatyö kannattaa paremmin suhteessa osa-aikatyöhön kuin tällä hetkellä.

Toinen osa on se, että TE-palvelut toimivat yksilöllisemmin. Tässä on erittäin tärkeää, että myös kassat tulevat mukaan tänne työnvälitykseen, ja TE-palvelujen palveluprosessia tullaan muuttamaan samassa yhteydessä, kun työttömyysturvauudistukset tulevat voimaan — eli yksilöllisemmät palvelut, jotta autetaan ihmisiä löytämään töitä.

Kolmas ja erittäin tärkeä osa on myös se, että työn teettämisen pitää myös kannattaa, ja sen takia työmarkkinoilla ollaan tekemässä niitä pohjoismaisen mallin mukaisia uudistuksia, joilla suomalaisen työn kilpailukykyä parannetaan, ja sitä kautta uusia työpaikkoja luodaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

16.23 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikista kylmintä politiikkaa, mitä poliitikko voi tehdä omalle maalleen, on olla tekemättä yhtään mitään tilanteessa, jossa tämä maa velkaantuu. Edellinen hallitus jätti tekemättä sopeutustoimia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

vaikka tosiasia oli se, että silloin niitä olisi pitänyt tehdä. Te ette tehneet niitä edes nousukaudella. [Hälinää] Ja nyt kun hallitusneuvottelut alkoivat, valtiovarainministeriön tilannekuva oli selvä: on pakko tehdä sopeutuksia, jotta meillä on hyvinvointivaltio myös seuraaville ja tuleville sukupolville. Tämä hallitus tulee varmistamaan sen. Totta kai nämä päätökset ovat kipeitä, ja hallitus tekee kaikkensa sen eteen, että ne eivät osuisi yksittäisiin ihmisryhmiin niin pahasti, mutta tämä tie olisi ollut helpompi, jos te olisitte vaivautuneet edes yrittämään. Kysynkin pääministeriltä: eikö ole näin, että jos tämä hallitus jättää tekemättä sopeutukset, kuten edellinen hallitus, niin hyvinvointivaltion tulevaisuus on tulevaisuudessa vaarassa? [Suna Kymäläinen: Velkaa otetaan yhtä paljon!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.24 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näinhän se on. Jos me katsotaan sitä julkisen talouden suunnitelmaa ja käyrää, joka oli meillä pohjana hallitusohjelmaneuvoitteluissa, eli sen edellisen hallituksen perintöä, ja jos me emme olisi tehneet uudistuksia, säästöjä, sopeutusta, työllisyystoimia, niin se velkakäyrä olisi mennyt aika nopeaan tahtiin, todella lujaa vauhtia, ylöspäin ja puhkaissut 100 prosentin rajan.

Nyt valtiovarainministeriön arvion mukaan tämä talous- ja työllisyysohjelma, jonka me olemme tehneet, johtaa siihen, että me saadaan Suomen velkaantumisen aidosti taantumaa ja vakiintumaan tämän neljän vuoden aikana. Ja kun tätä jatketaan toinen vaalikausi — koska tätä on pakko jatkaa, me ollaan niin syvällä, että tämä julkisen talouden tilanne ei yhdessä vaalikaudessa korjaannu — niin silloin me päästään aidosti parempaan tilanteeseen. Meidän täytyy ymmärtää se, että se velkaantumisen tahti on ollut ja on niin luja, että jos ei sitä saada hidastettua ja korkomenot nousevat ja nousevat, [Puhemies koputtaa] niin se on kaikki pois palveluista, [Puhemies koputtaa] kaikki on pois palveluista, ihmisten palveluista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ja viimeinen kysymys tästä aiheesta, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.25 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Arvoisa pääministeri, tässä on kyse hoitajista, kokeista, keittäjistä, vartijoista, sosiaalityöntekijöistä, työssäkävivistä ahkerista ihmisistä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Joille tulee veronalennuksia!] Ja kun te tuossa äsken kauniisti puhuitte työllisyysvaikutuksista, niin jään kysymään, oletteko te lukee sen esityksen, jonka hallitus on lähettänyt lausunnolle. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei tule työllisyysvaikutuksia!] Siellähän nimenomaan todetaan, että se ei tuo työllisyysvaikutuksia, vaan juuri näiden ahkerien suomalaisten ihmisten toimeentuloa te olette leikkaamassa — työssäkävien toimeentuloa, lapsiperheiltä jopa 200 euroa. [Juho Eerola: Työn verotus kevenee!]

Ja kun nyt tässä kävi ilmi, että ilmeisesti aiotte nämä muutkin säästöesitykset viedä runtaamalla 13 päivän lausuntoajalla — sieltä on tulossa lapsikorotusten poistamista — niin kysyn, pääministeri, kun tämä ei todellakaan osu kaikkiin, olette rajanneet ministereiden tuloluokan pois: voitteko perustella, miksi olette tehneet arvovalinnan kohdistaa kaikkein kipeimmät säästöt [Puhemies koputtaa] nimenomaan ennestään pienituloisiin lapsiperheisiin, [Puhemies koputtaa] sekä työssäkäviin että työtä vailla oleviin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.27 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä nyt toistan itseäni, mutta on kaksi asiaa, mitä hallitus tavoittelee: korkeampaa työllisyysastetta eli sitä, että satatuhatta ihmistä saisi enemmän töitä, ja samaan aikaan toinen tavoite on se, että ihmisille jäisi työstään enemmän käteen, [Välihuutoja vasemmalta] jotta se työn tekeminen kannattaa. Siksi me kannatamme työtulovähennyksen suuntaamista pieni- ja keskituloisille. Se on aivan välttämätöntä, jotta siitä pienestäkin palkasta jää enemmän käteen.

Minä olen ymmärtänyt, että sosiaalidemokraatitkin kannattavat ansiotuloverotuksen keventämistä, kun te olette antaneet tukenne tälle Työttömyysvakuutusrahaston 0,7:n, tasan, menevälle alennukselle. Eli ei tämä ajatus teillekään tunnu täysin vieras olevan, mikä on hyvä asia, mutta meidän on pakko tehdä samaan aikaan säästöjä ja samaan aikaan myöskin niitä toimia, [Vasemmalta: Suurituloisille!] joilla me saadaan työtä ja työpaikkoja ihmisille, joilla me saadaan yrittäjät uskomaan, että kannattaa palkata Suomeen, koska se on ainut tapa, millä suomalainen hyvinvointiyhteiskunta voidaan pelastaa. [Timo Harakan välihuuto] Sen sijaan minä todella toivoisin myöskin uudelleen järjestäytyneeltä [Puhemies koputtaa] oppositiolta, että te kerrotte myöskin niitä omia lääkkeitänne, [Puhemies koputtaa] ettei vain arvostella jokaista esitystä yksi kerrallaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.